JORDHISTORIER: MALING OG BESKYTTELSE AV VÅR LEVENDE JORD

Lenke til tilbakemeldingsskjema og QR-kode:

https://ecolise.eu/curiosoil-lesson-plan-form-NO

Emne: Kunst og miljøvitenskap Varighet: 45 minutter Aldersgruppe: 14–16 år Emne: Kunst og jord – Oppdage jordens skjønnhet og verdi gjennom kunst Forbindelse med Curiosoil-verktøy: Støtter «Awakening Soil Curiosity» og rammeverk for jordkompetanse.

Læringsutbytte

Kunnskap
- Forstå grunnleggende jordfunksjoner, mangfold, trusler og mulige løsninger.
- Anerkjenne jord som et kritisk levende system.

Ferdigheter
- Bruk jord kreativt som et kunstnerisk medium og inspirasjonskilde.
- Observer, beskriv og representer visuelt jordmangfoldet.

Kompetanser
- Engasjere seg i miljøvern gjennom kunst.
- Kommuniser positive budskap om jordvern.

Læringsmål i tråd med kompetanseområder for jord

Område	Indikatorer	Beskrivelser
1. Jordens funksjoner	Kjenner til jordens roller (f.eks. næringsomløp, vannregulering)	Kan illustrere og forklare jordens rolle i å opprettholde liv
2. Jordmangfold	Identifiserer forskjellige jordtyper, farger og organismer	Observerer, tegner og diskuterer variasjoner i jordens utseende
3. Trusler mot jord	Gjenkjenner erosjon, forurensning, komprimering og tap av liv	Kan lage kunst om trusler; diskuterer beskyttende tiltak
4. Jordløsninger	Forklarer metoder for å beskytte/forbedre jord	Illustrerer løsninger, f.eks. planting, kompostering, dekkvekster

LEKSJONSSTRUKTUR

Aktivitetstittel
JORDHISTORIER: MALING OG BESKYTTELSE AV VÅR LEVENDE JORD

Beskrivelse
Elevene skal utforske jordens mangfold og funksjoner ved å lage «jordkunst» (ved hjelp av hjemmelaget jordmaling eller fargeblyanter inspirert av jordprøver). De skal ikke bare skildre hvordan jord ser ut, men også lage plakater med «Jordsuperhelter» – morsomme figurer som fremhever positive jordløsninger.

Materialer

- Papir (A4 eller resirkulert)
- Jordprøver (kan samles fra forskjellige miljøer: hage, skog, kompost). Sørg for at prøvene IKKE er fra verneområder, og at du har bedt om tillatelse fra eieren av tomten.
- Vann + små kopper/krukker (til blanding)
- Enkle børster ELLER bomullspinner/-pinner
- Valgfritt: Fargeblyanter/tusjer/maling hvis jordmaling ikke er mulig
- Blyanter, viskelær
- Gammel avis eller engangsduk til bordplater
- Håndkluter eller tilgang til vaskeområde

Oppsettinstruksjoner
- Plasser prøver/materialer på gruppebordene.
- Legg avispapir for å beskytte overflater.
- Vis inspirasjonsbilder av jordlag/kunstverk (projektor eller utskrifter, se VEDLEGG)
- Ha håndkluter klare til opprydding.

Steg-for-steg-prosess

1. Innledning (5 min)

Kort interaktiv samtale: «Hva er jord? Hvorfor er det viktig? Hva fant vi i jordprøvene våre?»
Rask idémyldring i gruppen: «Hva truer jorda? Hvordan kan vi hjelpe jorda?»

2. Kreativ utforskning (15 min)

- Vis fargerike jordprøver (ekte eller med bilder).
- Demo: Bland litt jord med vann i en krukke. «Mal» et prøveområde.
- Elevene prøver å lage sin egen «jordmaling» (eller bruker farger som matcher jordobservasjonene deres).
- Lage sitt eget «jordlandskap» – abstrakt eller realistisk, som viser jordlag, røtter, kryp osv.

3. Jord-superheltplakat (20 min)

– Overgang: «La oss bli jordsuperhelter! Skap en figur som beskytter jord og bekjemper trusler.»
- Elevene skisserer/tegner superhelten sin: Navn, krefter (f.eks. Oppryddingskaptein, Kompostdronning, Mulchmann) og jordbesparende handlinger.
- Legg til et slagord/budskap: f.eks. «Redd jorden vår!» eller «Jord er liv!»

4. Vis og del (5 min)

- Elevene presenterer kunstverket/plakaten sin («Superhelten min beskytter jorda ved å…»).
- Fokus på positiv tilbakemelding.

Innspilling

- Fotografer elevarbeid for utstilling i klasserommet eller digitalt galleri.
- Valgfritt: Legg ut de beste kunstverkene på klassens sosiale medier (med deres tillatelse).

Oppfølgingsdokumentasjon

- Kort refleksjon som et sammendrag på 1–2 setninger: «Én ting jeg lærte om jord…»

Referanse til pensuminnhold

- Kunst: Blandede medier, plakatdesign, miljøkunst.
- Vitenskap: Grunnleggende jordvitenskap – sammensetning, biologisk mangfold, trusler, beskyttelse.

Vurdering

Formativ vurdering
Læreren observerer deltakelse, kreativitet og vitenskapelige forbindelser i diskusjoner og kunst.
Summativ vurdering
Ferdig kunstverk og kort refleksjonssetning vurdert for engasjement med sentrale jordkonsepter og positive løsningsideer.

Differensieringsstrategier

For avanserte elever
Inviter til å undersøke en spesifikk jordorganisme; legg til detaljer eller ekstra «jordfunksjoner» til kunstverket.
For elever som sliter
Tilby trinnvis tegnehjelp; sørge for sjablonger eller maler; godta muntlige forklaringer.
For elever hvis førstespråk ikke er undervisningsspråket
Bruk merkede bilder, visuelle instruksjoner, og tillat tegning/skriving på morsmålet deres for nøkkelord.

Utvidelsesaktiviteter

Umiddelbare forlengelser
- Klassisk jordmaleri som kombinerer alles kunst
- Undersøk en lokal jordrestaureringsbedrift og lag et takkekort i klassen.
Hjemmeundervisning
- Undersøk en jordflekk i ditt nærmeste nabolag; skriv/tegn hva som lever der, og eventuelle «jordløsninger» som er sett i aksjon.

Helse- og sikkerhetshensyn
Bruk kun ren, giftfri jord.
Ingen smaking eller berøring av ansiktet under aktivitet.
Vask hendene etterpå.

BAKGRUNNSINFORMASJON

1. Andy Goldsworthy
- Kjent landskapskunstner som bruker jord, leire og andre naturlige materialer i fantastiske utendørsinstallasjoner.
https://www.youtube.com/watch?v=I051qmxvDlE

2. Walter De Marias «Jordrommet»
- Et rom fylt med jord som en fordypende, kontemplativ kunstinstallasjon i et galleri.
https://en.wikipedia.org/wiki/Jordrommet_i_New_York#/media/Fil:Jordrommet_i_New_York_i_2024.jpg

3. David Sheil Studio
- Samtidskunstner som spesialiserer seg på naturlige jordpigmenter, håndslipt og brukt til maling, og som forbinder kunsten med bestemte steder.
https://www.davidsheilstudio.com/blog/categories/soil-art

4. Kirsten Kurtz' «Tre søstre i jord»
- Bruker ekte jord og tradisjonelle teknikker for å lage samarbeidsmalerier som skildrer historien om avlingene «De tre søstre».
https://soilpainting.com/gallery

5. Shannon Garden-Smith: Sandsilhuett
- Levende mønstre og offentlig interaksjon ved bruk av farget sand og jord for å lage storskala bakkekunst.
https://www.shannongardensmith.com/sand-silhouette

6. USDA Naturressursbevaringstjeneste – Maling med jord
- Steg-for-steg-guide og elevkunstverk med ekte jord som maling.
https://www.nrcs.usda.gov/resources/education-and-teaching-materials/painting-with-soil

7. Vitenskapsforeninger – Tegning, skriving og maling med jord
- Kunstverk og historier fra jordbaserte maleprosjekter veiledet av forskere og lærere.
https://www.sciencesocieties.org/publications/csa-news/2025/may/drawing-writing-and-painting-with-soils

8. Wild Pigment Project – Jackie Yeomans, Soil Guardian
- Kunstnerportefølje som utelukkende bruker jord, leire og jordpigmenter.
https://wildpigmentproject.org/jackie-yeomans-soil-guardian-2

9. Heather Bird Harris – Jordpigmentkunst
- Intervjuer og kunsteksempler med bruk av stedsspesifikke jordpigmenter til både maling og blekk.
https://creativefuel.substack.com/p/earth-pigment-art-heather-bird-harris-intervju

10. Videre diskusjon
https://thisispublicparking.com/posts/a-brief-exposition-of-soil-in-recent-contemporary-art